

Ders : Maliye Teorisi ve Politikaları

Konu 2 : Kamu harcamaları, sınıflandırılması, artışı

Prof. Dr. N. Semih ÖZ

12 Şubat 2020; Ankara

Kamu harcaması

Kamu harcamaları, kısaca, devletin mal ve hizmet alımları için yaptığı harcamalar olarak tanımlanabilir.

Kamu gideri

5018 sayılı "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu" kamu giderini;
"Kanunlarına dayanılarak yaptırılan iş, alınan mal ve hizmet bedelleri, sosyal güvenlik katkı payları, iç ve dış borç faizleri, borçlanma genel giderleri, borçlanma araçlarının ıskontolu satışından doğan farklar, ekonomik, malı ve sosyal transferler, verilen bağış ve yardımlarla diğer giderleri"
olarak tanımlamıştır.

Kamu harcamalarının sınıflandırması

Kamu harcamalarının bazı sınıflandırma ölçütleri aşağıdaki gibidir.

- Dar anlamda - geniş anlamda kamu harcamaları**
- Fonskiyonel sınıflandırma**
- Ekonomik sınıflandırma**
- Verimli-verimsiz harcamalar sınıflaması**
- Olağan / olağanüstü harcamalar**
- Yerel harcamalar/ulusal harcamalar**

Ekonomik sınıflandırma

Kamu harcamalarının ekonomik ayrıma göre sınıflandırılması ölçütü, harcamaların ulusal gelire bir katkıda bulunup bulunmasına dayanmaktadır.

Ekonomik sınıflandırma

Cari harcamalar	Devletin mevcut üretim kapasitesini kullanmak için gerekli mal ve hizmet bedellerinden oluşmaktadır.
Yatırım harcamaları	Devletin, bir dönemde yapılan ve mal ve hizmet talebi oluşturan ve üretim alt yapısını güçlendirmeye yönelik harcamalarından oluşmaktadır.
Transfer harcamaları	Sosyal transferler, mali transferler ve faiz harcamalarından oluşmaktadır.

Kamu hizmetlerinde maliyeti belirleyen unsurlar

- 1- Girdi fiyatları
- 2- Kullanılan hizmet üretimi teknolojisi
- 3- Hizmetten yararlananların sayısı
- 4- Hizmet sunulan alanın genişliği
- 5- Sunulan hizmetin miktarı

(Özhan ULUATAM, Kamu Maliyesi, 13. Bası, İmaj Yayınevi)

Türkiye'deki Analitik Bütçe Sınıflandırmasına Göre Kamu Harcamalarının Fonksiyonel Sınıflandırması

1. Genel kamu hizmetleri
2. Savunma hizmetleri
3. Kamu düzeni ve güvenlik hizmetleri
4. Ekonomik isler ve hizmetler
5. Çevre koruma hizmetleri
6. İskân ve toplum refahı hizmetleri
7. Sağlık hizmetleri
8. Dinlenme, kültür ve din hizmetleri
9. Eğitim hizmetleri
10. Sosyal güvenlik ve sosyal yardım hizmetleri

Kamu Harcamalarının Görünürde Artış Nedenleri

- Paranın Satın Alma Gücünün / değerinin Düşmesi
- Bütçe Sistemlerinin Değişmesi
- Aynı ekonomiden parasal ekonomiye geçiş
- Ülke sınırları ve Nüfusun Artması
- Devletleştirme

Kamu Harcamalarının Gerçek Artış Nedenleri

- Ekonomik Nedenler
- Teknolojik Nedenler
- Sosyal Nedenler
- Askeri Nedenler / savaşlar)
- Siyasi Nedenler
- Nüfusun artışı
- Devlet Anlayışında Meydana gelen Değişmeler

Kamu Harcamalarının Artışını Açıklamaya Yönelik Görüşler

Wagner Kanunu

Peacock-Wiseman'ın Sıçrama Tezi

Baumel Hipotezi

Niskanen; Bürokrasi Modeli

Kamusal Tercihler Teorisi

Marksist yaklaşımlar

